

Eiropas Savienības regulējums

Publicēts: 04.02.2020.

Dokumentu izsniegšana

Lai, pirmkārt, uzlabotu un paātrinātu izsniegšanai paredzētu tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu savstarpēju pārsūtīšanu starp pusēm, kas atrodas dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs, un, otrkārt, nodrošinātu atbilstošu dokumentu adresāta aizsardzību un mazinātu atšķirības dalībvalstu procesuālajos noteikumos dokumentu izsniegšanas jomā, 2007. gada 13. novembrī tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes regula ([EK Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs, un ar ko atceļ Padomes Regulu \(EK\) Nr. 1348/2000](#)) jeb Dokumentu izsniegšanas regula.

Dokumentu izsniegšanas regula noteic kārtību, kādā tiesas vai ārpustiesas dokumentus pārsūta no vienas dalībvalsts uz otru izsniegšanai šajā dalībvalstī. Ar jēdzienu "tiesas dokumenti" būtu jāsaprot jebkādi dokumenti, kas tiek sagatavoti tiesā, piemēram, tiesu nolēmumi, pavēstes. Savukārt ar "ārpus tiesas dokumentiem" Dokumentu izsniegšanas regulas izpratnē būtu jāsaprot tādi oficiāli publiskie dokumenti, kurus nepieciešams pārsūtīt ārpus tiesvedības procesa, piemēram, saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas [spriedumā lietā C-14/08](#) noteikto notāra izdoti dokumenti uzskatāmi par ārpustiesas dokumentiem. Jāatzīmē, ka privātie dokumenti neietilpst Dokumentu izsniegšanas regulas tvērumā.

Dokumentu savstarpējo pārsūtīšanu un izsniegšanu atvieglo Dokumentu regulas pielikumos ietvertās veidlapas un nosacījums, ka pārsūtītos dokumentu atbrīvo no legalizācijas vai līdzīgām formalitātēm. Savukārt, lai tiesas un ārpustiesas dokumentu aprīte dalībvalstu starpā būtu tieša un pēc iespējas ātra, saskaņā ar Dokumentu izsniegšanas regulas 2. pantā noteikto katra dalībvalsts izraugās iestādes, kuru kompetencē ir šo dokumentu nosūtīšana un saņemšana. Visi jautājumi, kas saistīti ar starptautisko civilprocesuālo sadarbību dokumentu izsniegšanā, bet atstāti dalībvalstu ziņā, regulēti [Civilprocesa likuma](#) 81. nodaļā.

Dokumentu izsniegšanas regula aptver tikai to gadījumu loku, kad pieprasītie dokumenti ir jāizsniedz ārvalstīs, piemēram, tā nebūs piemērojama dokumentu izsniegšanai ārvalstīs dzīvojošas puses pilnvarotajam pārstāvim, kurš atrodas tiesvedības dalībvalstī.

Ja personas, kurai ārvalstī jāizsniedz, piemēram, tiesas pavēste, nolēmums, adrese nav zināma, Dokumentu izsniegšanas regula nav piemērojama (1. panta 2. punkts).

Dokumentu izsniegšanas regulu piemēro visās Eiropas Savienības dalībvalstīs kopš 2008. gada 13. novembra. Lai gan Dokumentu izsniegšanas regulas preambulas 29. apsvērumā un 1. panta 3. punktā ir norādīts, ka tā nav saistoša Dānijai, pamatojoties uz [Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Dānijas Karalisti par tiesas un ārpustiesas civillietu un komerclietu dokumentu izsniegšanu](#), tā piemērojama arī Dānijā.

Informācija par to, kā konkrētajā Eiropas Savienības dalībvalstī notiek dokumentu izsniegšana, un plašāka informācija par Eiropas Savienības notiekošajām aktivitātēm šajā jautājumā ir pieejama [Eiropas e-tiekuma portāla sadaļā](#) par dokumentu nodošanu. Kā arī regulas veidlapas pieejamas [Eiropas e-tiesiskuma portāla dinamisko veidlapu sadaļas attiecīgajā apakšsadaļā](#).

Ir izstrādāta arī [Metodiskā rokasgrāmata par Regulas Nr.1393/2007 praktisko piemērošanu](#)

Pierādījumu iegūšana

Kārtību, kādā Eiropas Savienības dalībvalstu tiesas sadarbojas gadījumos, kad vienas tiesvedības ietvaros vienā dalībvalstī ir nepieciešams iegūt pierādījumus citā dalībvalstī, nosaka [Padomes 2001. gada 28. maija regula \(EK\) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civilietās un komercietās jeb Pierādījumu iegūšanas regula](#).

Pierādījumu iegūšanas regulas mērķis ir nodrošināt ātru un efektīvu pierādījumu iegūšanu, tāpēc noteikts, ka dalībvalstu sadarbībai konkrētajā jomā jābūt tiešai, izmantojot iespējami ātrākos līdzekļus. Savukārt veikt ieprasījumu iegūt pierādījumus un turpmāku savstarpējo komunikāciju starp centrālajām iestādēm atvieglo Pierādījumu iegūšanas regulas pielikumos pievienotās veidlapas.

Pierādījumu iegūšanas regula neregulē procesuālo kārtību, kādā pierādījumu iegūšana tiesai, kas saņēmusi ieprasījumu, būtu jāveic. Pierādījumu iegūšana katrā dalībvalstī notiek saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem. Tomēr Pierādījumu iegūšanas regulas 10. panta 3. punkts paredz iespēju tiesai, kas iesniedz ieprasījumu, lūgt to izpildīt saskaņā ar īpašu procedūru, kas paredzēta tās dalībvalsts tiesību aktos. Šādā gadījumā pierādījumi būtu jāiegūst ārvalsts procesuālajā kārtībā.

Pierādījumu iegūšanas regulā tostarp ir noteikts, kādus izdevumus par pierādījumu iegūšanu var lūgt atmaksāt no ieprasījumu iesniegušās tiesas, proti, samaksu ekspertiem un tulkkiem, kad ieprasījumu iesniegusi tiesa lūdz attiecīgo ieprasījumu izpildīt saskaņā ar īpašu procedūru vai iegūt pierādījumus, izmantojot mūsdienu sakaru tehnoloģijas (18. pants). Vienlaikus Eiropas Savienības Tiesa spriedumā lietā [C-283/09](#) ir atzinusi, ka Pierādījumu iegūšanas regulas 14. un 18. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ieprasījumu iesniegušajai tiesai nav pienākuma maksāt ieprasījumu saņēmēšajai tiesai avansu par liecinieka atlīdzību vai atmaksāt noplatinājamam lieciniekam samaksāto atlīdzību.

Pierādījumu iegūšanas regulu Eiropas Savienības dalībvalstīs piemēro kopš 2001. gada 1. jūlijā, bet tajās dalībvalstīs, kas pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā, tajā skaitā arī Latvijā, regula stājas spēkā 2004. gada 1. maijā. Regula nav piemērojama Dānijā. Lai iegūtu pierādījumus Dānijā, ir piemērojama [Hāgas 1970. gada 18. marta konvencija par pierādījumu iegūšanu](#).

Detalizēta informācija par regulas piemērošanu pieejama Eiropas Komisijas sagatavotajā rokasgrāmatā [„Praktiskā rokasgrāmata pierādījumu regulas piemērošanai”](#).

Informācija par to, kā konkrētajā Eiropas Savienības dalībvalstī notiek pierādījumu iegūšana, un plašāka informācija par Eiropas Savienības notiekošajām aktivitātēm šajā jautājumā ir pieejama [Eiropas e-tiesiskuma portālā sadaļā par pierādījumu iegūšanu un pierādīšanu](#). Pierādījumu iegūšanas regulas veidlapas pieejamas [Eiropas e-tiesiskuma dinamisko veidlapu sadaļas attiecīgajā apakšsadaļā](#).

<https://www.tm.gov.lv/lv/eiropas-savienibas-regulejums-0>